

WK Beachvolleybal 2015 in Apeldoorn

Bezoekersprofiel en economische impact

Werkgroep Evaluatie
Sportevenementen

Colofon

HAN Sport en Bewegen

Deze rapportage is samengesteld door de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen binnen het expertiseteam Sports Economics & Strategic Sports Management. Dit expertiseteam is gespecialiseerd in het evalueren van sportevenementen en doet onderzoek en geeft advies over het meten en vergroten van de economische impact van sportevenementen voor de regio. Alle onderzoeksresultaten zijn beschikbaar voor bedrijven en organisaties. Kijk voor meer informatie op www.sporteconomie.nl

Bezoekadres

Universitair sportcentrum Gymnasion
Heyendaalseweg 141
6523 AJ Nijmegen
Telefoon : 024-351 14 00

Postadres

Hogeschool van Arnhem en Nijmegen
t.a.v. dhr. W. de Boer
HAN Sport en Bewegen
Postbus 6960
6503 GL, Nijmegen
Internet: www.han.nl

Aan het onderzoek werkten mee :

Projectleider/onderzoeker

Willem de Boer

Docent/onderzoeker HAN Sporteconomie

Willem.deBoer@han.nl

@willem_deboer

Enqueteurs:

Charlotte Meijer

Jurrien Oonk

Koen Ariës

Luuc Grijsen

Rens Dekkers

Roy Liebrand

Sjoerd Peulen

Peer-review

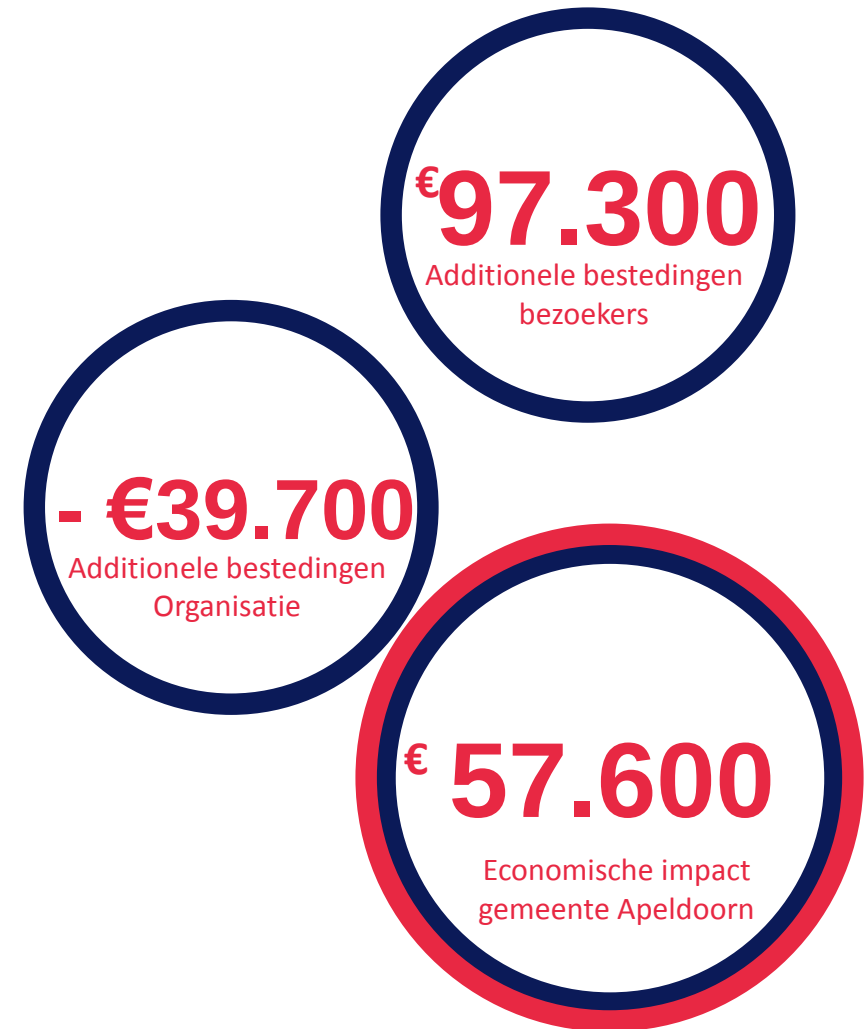
Rik Burger – Kirco Company

Samenvatting

Van 27 juni tot en met 2 juli 2015 werden in Apeldoorn wedstrijden in het kader van de wereldkampioenschappen beachvolleybal gehouden. In totaal waren hier meer dan 12.800 bezoeken aan het evenement in Apeldoorn plaats. Voor ruim de helft hiervan waren de Apeldoorners zelf verantwoordelijk, terwijl 6% uit het buitenland kwam.

De gemiddelde leeftijd van de bezoekers was 44 jaar en tweederde was man. De hoger opgeleiden waren ruim in de meerderheid (67%). De waardering voor het evenement was hoog, met een 8,2 gemiddeld en 85% van de bezoekers in Apeldoorn die het evenement met een 8 of hoger waardeerde. De locatie en sfeer scoorden het scoorden wat dat betreft het best.

De economische impact van de WK Beachvolleybal voor gemeente Apeldoorn is € 57.600. Bijna een ton aan additionele bestedingen van bezoekers word deels tenietgedaan door bijna 40.000 euro aan een weglekeffect vanuit de organisatie van het evenement. De impact is veel lager dan eerder geraamd, onder meer door lagere aantallen *additionele* bezoekers en minder overnachtingen en dagbestedingen per persoon. Ook speelde een andere afbakening bij de raming (inclusief bezoekers van Apeldoorn zonder kaartje) een rol

De evaluatie is uitgevoerd conform het Richtlijnenhandboek
*** Economische Impact***
Versie 1.0 (5 oktober 2010)
 Werkgroep Evaluatie
Sportevenementen
De peer review is uitgevoerd door Rik Burger – Kirco Company

Wat wordt er in dit rapport behandeld?

Samenvatting	3
1. Inleiding	5
2. Bezoekersprofiel	
2.1 Wie kwamen er naar het WK in Apeldoorn	6
2.2 Herkomst bezoekers	7
2.3 Kaartverkoop en vervoermiddel	8
2.4 Gezelschap	9
2.5 Tevredenheid	10
2.6 Meer Apeldoorn	11
2.7 Marketing en imago	12
3. Economische impact	
3.1 Economische impact dagbestedingen bezoekers	13
3.2 Overnachtingen bezoekers	14
3.3 Economische impact organisatie	15
3.4 Deelnemers en media	16
3.5 Conclusie economische impact	17
3.6 Vergelijking raming en realisatie	18
4. Onderzoeksmethode	
4.1 Verantwoording methodiek	20
4.2 Dataverzameling	23
4.3 Peer-review	24
4.4 Vragenlijst bezoekers	25

1. Inleiding

Van 26 juni tot en met 5 juli waren de spotlights van sportminnend Nederland gericht op de wereldkampioenschappen beachvolleybal. Dit grootschalige evenement werd gehouden in vier steden, te weten Apeldoorn, Amsterdam, Den Haag en Rotterdam. Er werd op bijzondere locaties gespeeld. Zo was de Hofvijver het decor in Den Haag en werd er in Amsterdam op de Dam gespeeld. In Apeldoorn verrees er op het Marktplaatsplein voor het stadskantoor een groot beachvolleybal stadion. In dit stadion was er plaats voor circa 2.000 toeschouwers.

In alle vier de steden werden poulewedstrijden en achtste finales gespeeld, maar alleen in Den Haag vonden de opening en de kwartfinale tot en met de finales plaats. Elke stad was gastheer van zes poules (drie voor dames en drie voor heren) van vier teams en 14 wedstrijden uit de eliminatierondes in Apeldoorn.

De WK Beachvolleybal zijn een toonaangevend evenement voor Nederland en wordt daarom ook ondersteund door het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. Met dergelijke evenementen wil de overheid 'Nederland op de kaart zetten en de bevolking inspireren en enthousiast maken om zelf meer te gaan sporten en bewegen' (VWS, 2013). Gemeente Apeldoorn hecht veel waarde aan sport en sportevenementen in het bijzonder. De stad profileert zich ook als volleybalstad, met Omnisport als bijzondere accommodatie en de club Dynamo als meervoudig Nederlands kampioen.

Met het WK Beachvolleybal wilde Apeldoorn een positief imago van de stad overbrengen aan een groot (internationaal) publiek én haar eigen bevolking.

De WK waren vanuit sportief en organisatorisch oogpunt zeer geslaagd. In totaal werden er bijna 100.000 kaarten verkocht, waarvan 12.800 in Apeldoorn. De prachtige locaties konden op veel positieve reacties rekenen van publiek en pers. En de Nederlandse teams presteerden goed, met een bloedstollende finale met het duo Nummerdor-Varenhorst als hoogtepunt.

De Hogeschool van Arnhem en Nijmegen onderzocht in opdracht van de gemeente Apeldoorn de economische impact van het evenement. De WK Beachvolleybal is geëvalueerd volgens gestandaardiseerde methoden, welke landelijk zijn vastgesteld in de Werkgroep Evaluatie Sportevenementen (WESP). Daarvoor werd enkel gekeken naar de additionele uitgaven van bezoekers en organisatie in de gemeente Apeldoorn. Bij dit onderzoek is samengewerkt met Meerwaarde, Haagse Hogeschool en Sportsurplus. Zij waren verantwoordelijk voor het onderzoek in de andere speelsteden van het evenement, te weten Amsterdam, Rotterdam en Den Haag. Achterin het rapport vindt u de verantwoording van de onderzoeksmethode.

2.1 Wie kwamen er naar de WK in Apeldoorn?

Relatief veel oudere bezoekers

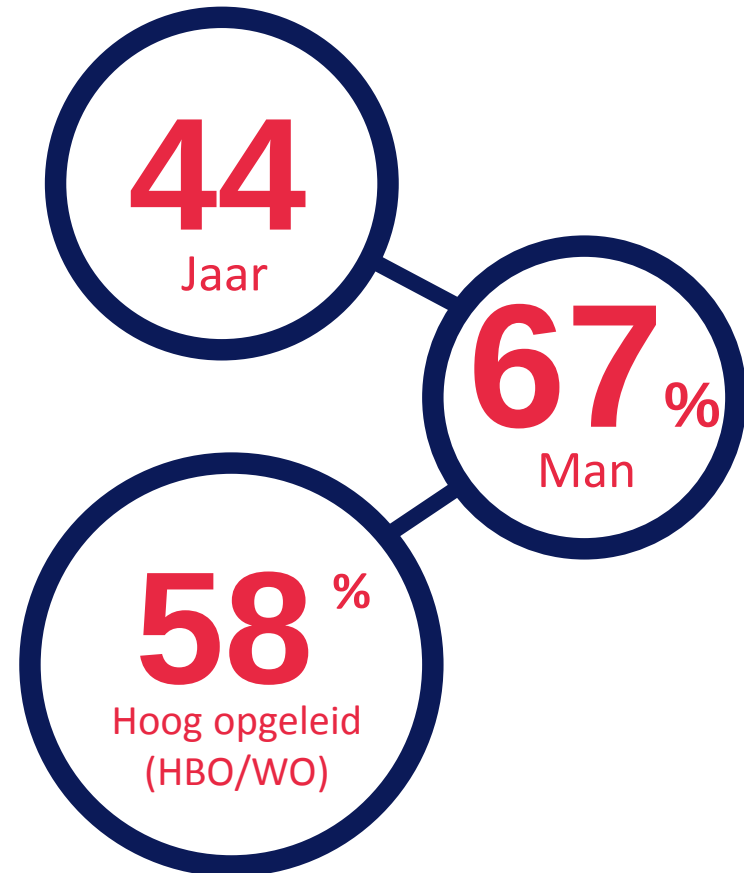
De helft van de (volwassen) bezoekers die zijn ondervraagd was 45 jaar of ouder. Drie op de tien bezoekers was tussen de 16 en 34, met 20% tussen 35 en 44. De grootste groep was echter tussen 45 en 54 jaar (24%). Negen procent was zelfs 65+-er. De gemiddelde leeftijd uit de steekproef is 44 jaar. Dit ligt boven het gemiddelde in de andere speelsteden, dat varieerde tussen 38 en 40 jaar.

Veel mannelijke bezoekers

Tweederde van de bezoekers aan het WK Beachvolleybal in Apeldoorn was van het mannelijke geslacht. Ook dit was iets hoger dan in de andere speelsteden, waar het aandeel mannen varieerde tussen 62% en 66%.

Veel hoger opgeleide bezoekers

Opvallend aan het opleidingsniveau van de respondenten is dat dit geconcentreerd zit in het hogere onderwijs. Meer dan de helft van de respondenten heeft een HBO/WO diploma. HBO-ers vormen de grootste groep (45%), gevolgd door MBO-ers (27%).

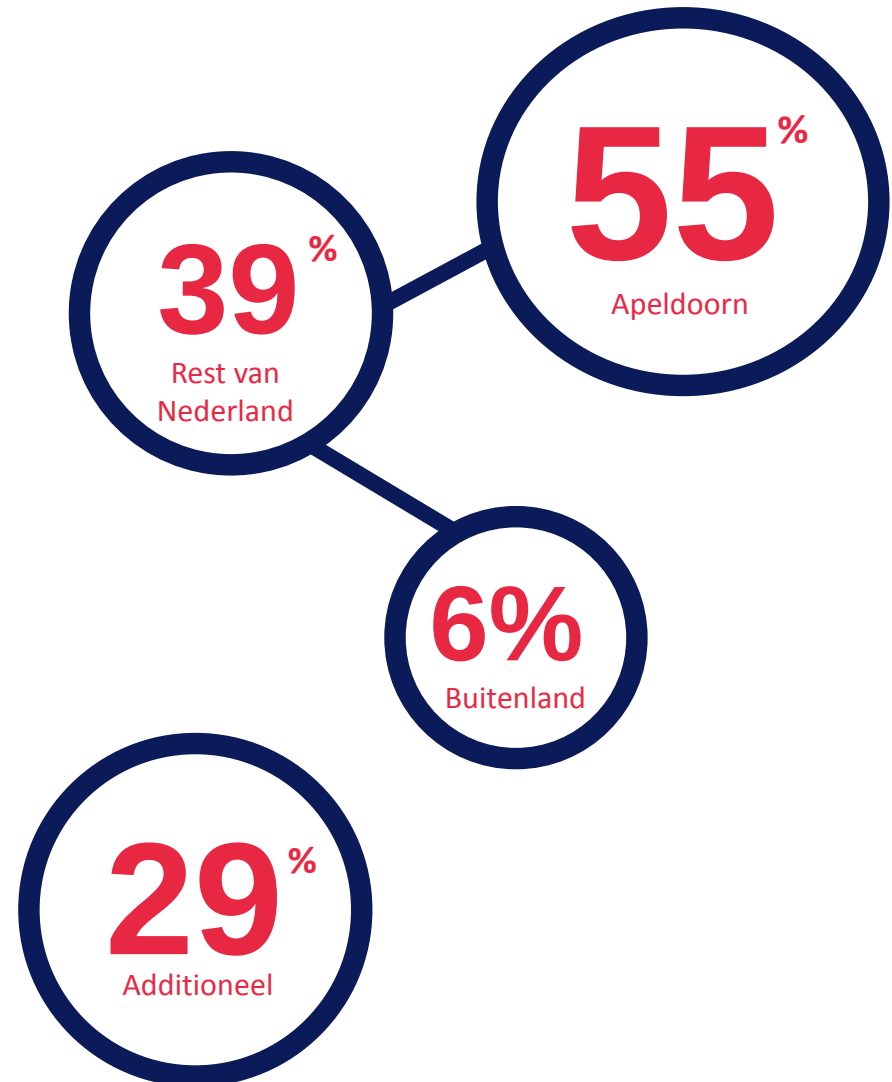
2.2 Herkomst bezoekers

Veel Apeldoorners

Van de kaarten van de WK Beachvolleybal in Apeldoorn werd ruim de helft verkocht aan inwoners van de gemeente Apeldoorn. Buitenlandse bezoekers waren goed voor 6% van het totaal. Hiervan kwam ruim de helft uit Duitsland. Bijna vier op de tien kaarten werd afgenomen door Nederlanders van buiten Apeldoorn. Hiervan was ongeveer weer bijna de helft afkomstig uit Gelderland en ongeveer een kwart kwam uit Overijssel.

Additionele bezoeken

Verderop in deze rapportage zullen we ingaan op de economische impact. Hieronder worden de additionele bestedingen in de gemeente Apeldoorn verstaan, van onder meer de bezoekers. Hier worden de bestedingen van Apeldoorners niet meegerekend evenals die van de bezoekers die zonder het evenement ook in Apeldoorn zouden zijn geweest. Van bezoekers van buiten Apeldoorn zegt bijna tweederde dat zij zonder het evenement op dat moment niet in deze gemeente te zijn geweest. Zij zijn dus additioneel en zijn goed voor 29% van alle bezoeken aan het evenement.

2.3 Kaartverkoop en vervoermiddel

Meeste kaarten van te voren gekocht

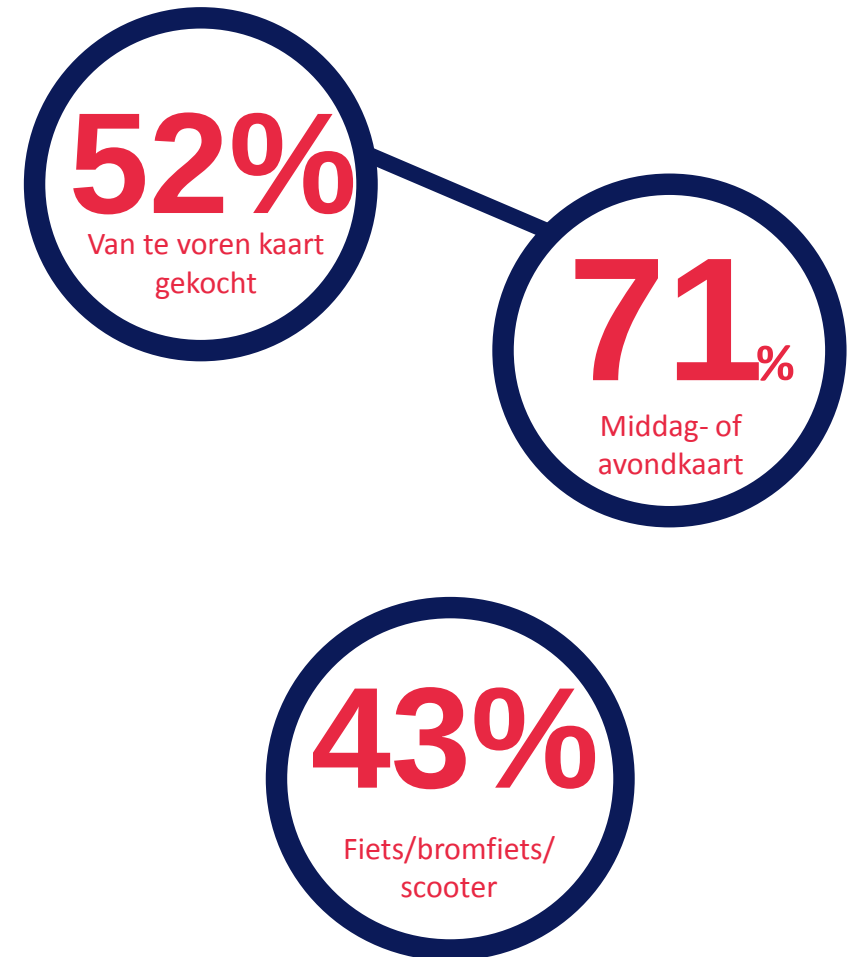
Van de bezoekers in Apeldoorn had ruim de helft de kaarten van te voren al gekocht, terwijl 38% de kaart aan de kassa kocht. De overige kaarten zijn op een andere manier aan de man gebracht, bijvoorbeeld via sponsors of de werkgever. In Den Haag en Rotterdam was het aandeel van te voren gekochte kaarten aanzienlijk hoger (71%), terwijl dat in Amsterdam juist iets lager was (46%).

Vooraf sessiekaarten in trek

De meeste bezoekers in Apeldoorn hebben een sessiekaart gekocht (71%). Iets meer dan een kwart van de ondervraagden (27%) beschikte over een dagkaart, terwijl maar 1% een passe-partout in zijn of haar bezit had.

Meeste bezoekers op fiets of met auto

De fiets (in combinatie met bromfiets en scooter) was het meest populaire vervoermiddel om naar de WK in Apeldoorn te komen. Van de bezoekers nam 43% dit vervoersmiddel, dat veel populairder was dan in andere speelsteden. Dat geldt overigens ook voor de nummer 2: de auto (41%).

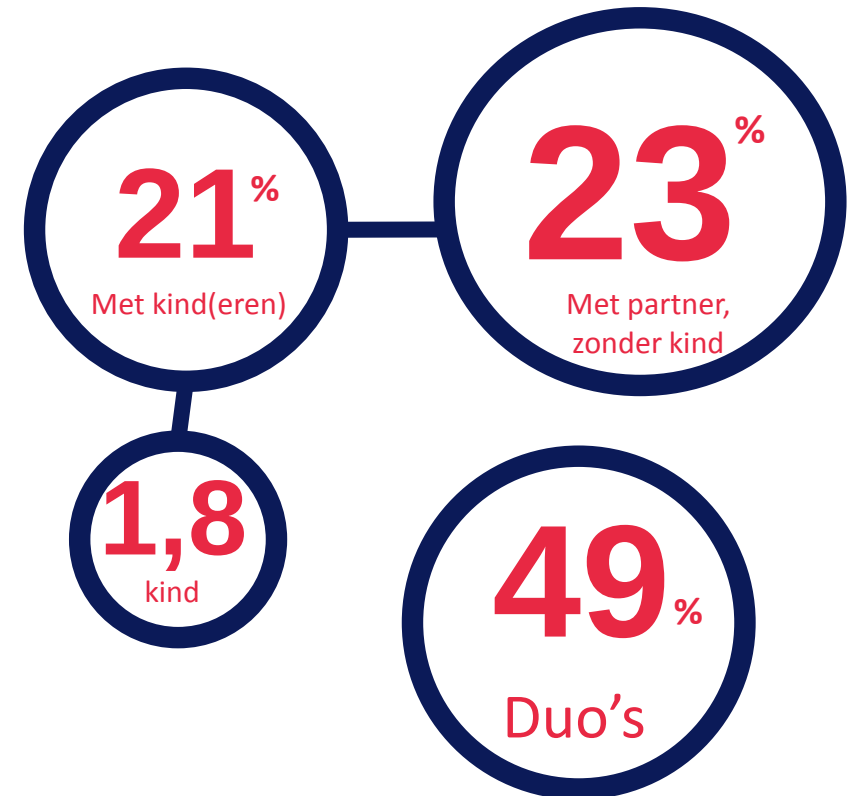
2.4 Gezelschap

Veel Apeldoorners

Bijna een kwart van de bezoekers in Apeldoorn kwam met een partner en zonder kinderen. Dit was daarmee de grootste groep, net als in Den Haag. In de andere speelsteden vormden 'vrienden/kennissen' de grootste deelgroep onder de bezoekers. Deze vormden de tweede groep in Apeldoorn (19%), gevolgd door alleengaanden (17%).

Van de bezoekers kwam 21% met één of meerdere kinderen. De helft hiervan kwam met één kind. Gemiddeld was er 1,8 kind bij de gezelschappen waarvan kinderen onderdeel uitmaakten.

Bijna de helft van de bezoekers (49%) was in Apeldoorn aanwezig als onderdeel van een tweetal, terwijl 6% van de ondervraagden onderdeel was een groep van meer dan vijf personen. De gemiddelde groepsomvang was 3,1 personen.

2.5 Tevredenheid

Hoge waardering voor WK Beachvolleybal

De waardering van de bezoekers voor het WK Beachvolleybal was erg hoog. Voor het evenement in Apeldoorn gaven de bezoekers een gemiddeld cijfer van 8,2. Van alle respondenten gaf (afgerond) 0% het evenement een onvoldoende en 85% gaf een 8 of hoger, 25% zelfs een 9 of hoger en 4% een tien. Het gemiddelde waarderingscijfer kwam in Apeldoorn uit op 8,2, net iets onder het gemiddelde in Amsterdam en Den Haag (8,3) en iets hoger dan in Rotterdam (8,0).

Opvallend was dat het waarderingscijfer hoger was naarmate de bezoeker meer dagen op het evenement aanwezig was, variërend van 8,1 voor eendagsbezoekers tot een 8,7 van bezoekers die zes dagen of meer het evenement bezochten.

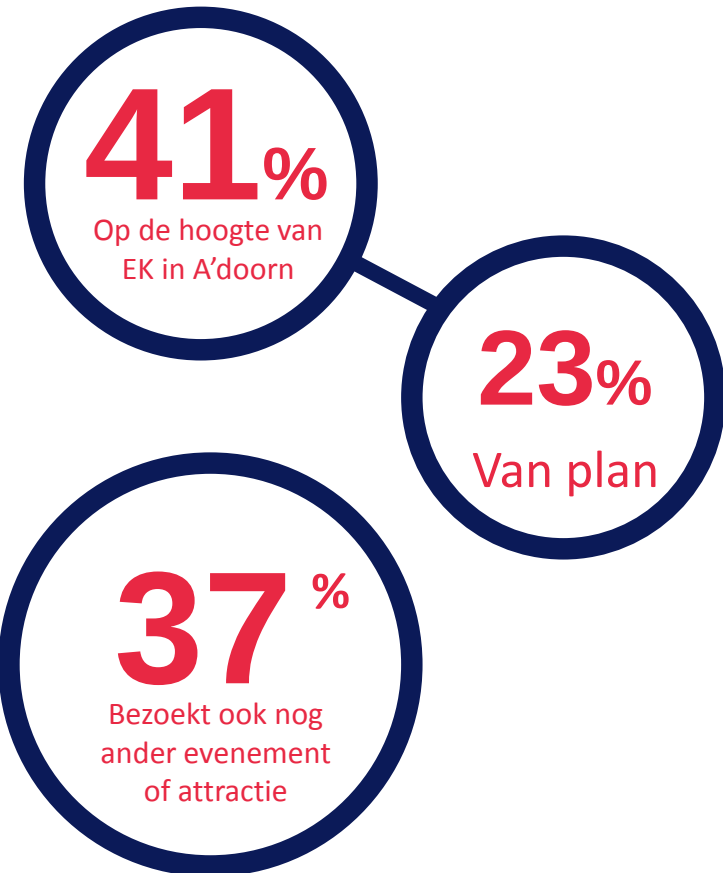
2.6 Meer Apeldoorn?

Belangstelling voor EK Volleybal

Speciaal voor Apeldoorn zijn er enkele vragen toegevoegd aan de bezoekersenquête. Deze vragen zijn op verzoek van en in overleg met de gemeente Apeldoorn toegevoegd en betreffen bekendheid met en intentie tot bezoek aan het EK Volleybal voor dames dat in september 2015 onder meer in Apeldoorn zou gaan plaatsvinden. Van alle bezoekers in Apeldoorn was meer dan vier op de tien ervan op de hoogte van het EK Volleybal dan eind september zou worden gehouden in onder meer Apeldoorn. Vervolgens werd gevraagd aan alle respondenten of ze van plan waren hier naar toe te komen. Bijna een kwart antwoordde hierop bevestigend, waar ruim de helft (52%) aangaf 'misschien' te komen.

Bezoek andere attracties of evenement

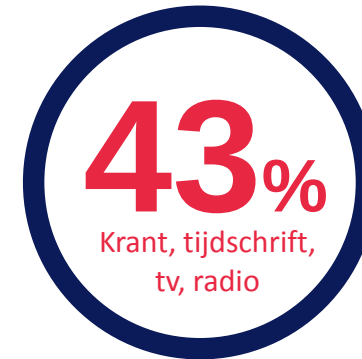
Aan de geënquêteerden in Apeldoorn werd ook de vraag voorgelegd of zij ook nog een ander evenement of attractie in Apeldoorn bezochten. Van hen gaf ruim een derde aan dat dit inderdaad het geval was. Voor verreweg de grootste groep daarvan (bijna een derde) betrof het in ieder geval (veel respondenten gaven meerdere attracties op) het Drakenbootfestival dat tegelijkertijd plaatsvond. Daarnaast werd 'wielrennen' in de breedste zin van het woord verschillende keren genoemd, van Giro tot EK Baanwielrennen. Ook paleis Het Loo en de Apenheul werden enkele malen genoemd.

2.7 Marketing & imago

Traditionele media belangrijk voor Apeldoorn

Aan de bezoekers is ook gevraagd hoe zij op de hoogte waren van het WK Beachvolleybal. Op deze vraag waren meerdere antwoorden mogelijk. Het meest genoemde antwoord (43%) was 'krant, tijdschrift, tv en/of radio', oftewel de traditionele media. Ook in Rotterdam was dit ook het meest genoemde antwoord. Het antwoord dat volgde in Apeldoorn was 'social media' met 24%. Dit werd in Den Haag en Amsterdam het meest genoemd. Ook sportvereniging (21%), vrienden en familie (19%), vlaggen en stickers in de stad (18%) en promotiefilmpjes in de stad (17%) werden in Apeldoorn behoorlijk vaak genoemd. Gemiddeld noemde elke respondent 1,9 communicatietypen.

Sfeer het best

Aan de geënquêteerden in Apeldoorn werd gevraagd welke beschrijvingen zij wel of niet van toepassing vonden op het WK Beachvolleybal.. Van hen gaf ruim een driekwart aan dat een 'prettige sfeer' dat zeker was. Deze beschrijving kwam in Apeldoorn het meest naar voren, op de voet gevolgd door 'aantrekkelijke locatie'. Ook in de drie andere steden waren dit de nummer 1 en 2. De geschiktheid voor kinderen en de aanwezigheid van goede horecavoorzieningen kwamen het minst naar voren als gepaste beschrijving voor het evenement in Apeldoorn.

Welke beschrijving van toepassing op WK	Aandeel mee eens
Prettige sfeer	76%
Aantrekkelijke locatie(s)	73%
Goede bereikbaarheid (vervoer)	66%
Goede prijs/kwaliteit verhouding/	59%
Vriendelijk personeel	55%
Goede informatievoorziening	41%
Afwisselend entertainment	39%
Geschikt voor kinderen	37%
Goede horecavoorzieningen	35%

3.1 Economische impact bestedingen bezoekers

Bijna 3700 additionele bezoeken

In totaal waren er 12.809 bezoeken aan het WK Beachvolleybal in Apeldoorn. Hierbij wordt elke bezoeker die meerdere dagen aanwezig was op het evenement ook voor evenzovele keren meegeteld. Van de bezoeken was 29% additioneel, wat neerkomt op 3680 bezoeken. Dit aandeel ligt ruim onder dat in de andere speelsteden (van 37% tot 48%).

Gemiddeld gaven de additionele bezoekers per dag € 23,54 uit in Apeldoorn. Dit bedrag komt in grote mate overeen met dat in Den Haag (26 euro) en Rotterdam (21 euro), maar ligt ruim onder het gemiddelde in Amsterdam (37 euro).

De totale economische impact van bezoekers in de gemeente Apeldoorn komt hiermee op € 86.600. Het betreft hier uitgaven overdag alleen tijdens het evenement in Apeldoorn. De bestedingen aan overnachtingen zijn hier buiten gelaten.

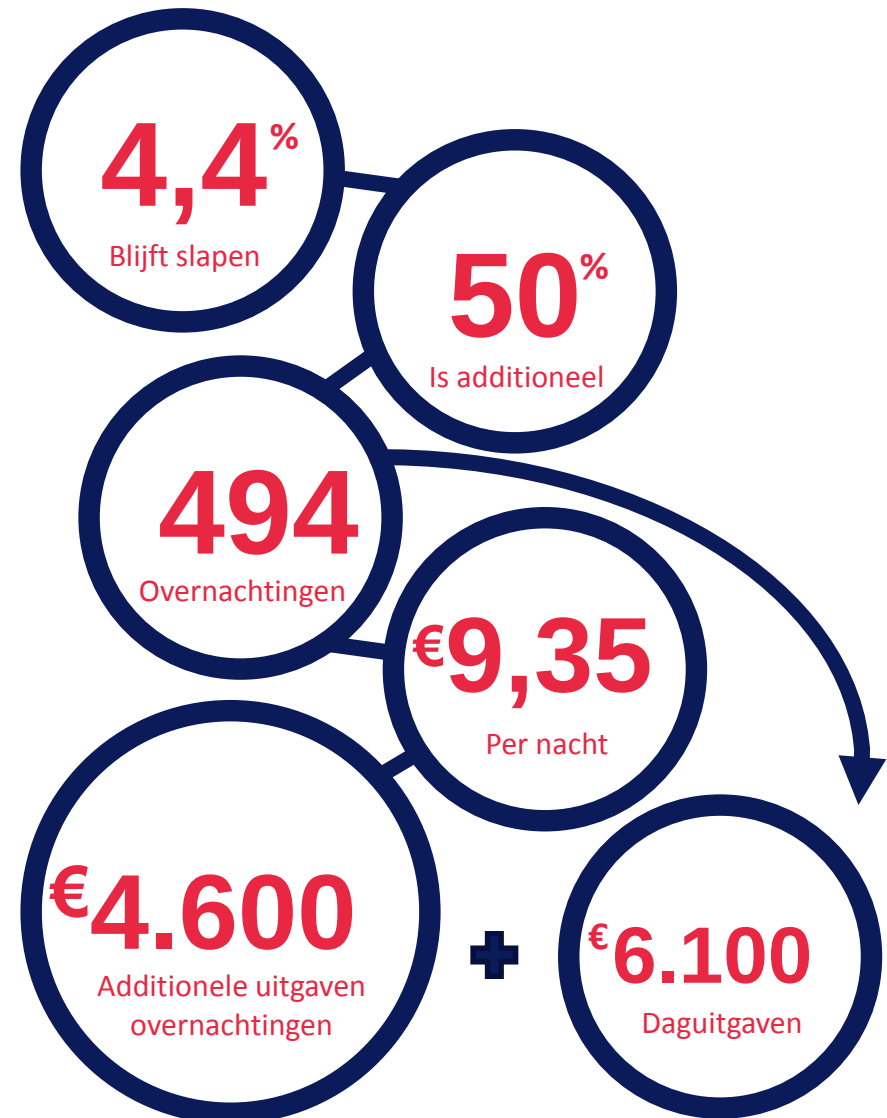
3.2 Economische impact overnachtingen

Ruim 4% bleef overnachten

Tijdens de WK Beachvolleybal bleef 4,4% van alle bezoekers overnachten in de gemeente Apeldoorn, anders dan op het vaste woonadres. Dit percentage ligt beduidend onder dat in andere speelsteden (van 11% in Rotterdam tot 34% in Amsterdam). De helft van deze overnachtingen werden gedaan door bezoekers die zonder het evenement niet in Apeldoorn zouden zijn geweest. In totaal waren de bezoekers goed voor bijna 500 additionele overnachtingen. Een groot deel van deze overnachtingen was echter bij vrienden of bekenden. Per persoon gaven zij slechts €9,35 per overnachting uit. Ook dit gemiddelde ligt ver onder dan in de andere steden (van 25 euro in Rotterdam tot 49 euro in Amsterdam). De additionele uitgaven aan overnachtingen in de gemeente Apeldoorn uit op 4.600 euro uit.

Langer verblijf levert nog extra bestedingen op

Een deel van de overnachters bleef ook na het evenement in Apeldoorn. Op deze dag werden natuurlijk ook weer bestedingen gedaan. Door deze extra dagen te vermenigvuldigen met de gemiddelde dagbesteding kan berekend worden dat er in Apeldoorn nog eens ruim 6.000 euro extra werd besteed. Ook deze uitgaven zouden zonder het evenement niet in de in Apeldoorn zijn geland.

3.3 Economische impact organisatie

Weglekeffect organisatie groter dan lokale uitgaven

Uit de begroting van TIG Sports zijn de inkomsten en uitgaven van binnen en buiten de gemeente Apeldoorn te destilleren. De bestedingen in Apeldoorn vormen een positieve impuls voor de lokale economie, maar dit wordt tenietgedaan door de inkomsten van TIG uit de gemeente Apeldoorn, aangezien deze zonder het evenement niet bij TIG, maar 'gewoon' in Apeldoorn zouden zijn gedaan.

In de tabellen hiernaast staat een overzicht van de bestedingen en inkomsten van TIG Sports in Apeldoorn. In totaal kent TIG bijna drie ton aan inkomsten uit deze gemeente, waarvan meer dan de helft vanuit een gemeentelijke subsidie. Daarnaast is de kaartverkoop ook bijna voor de helft Apeldoorns.

Aan de uitgavenkant zien we vooral hotels en catering, die samen ruim 40% van de uitgaven vormen. Het betreft uitgaven voor met name deelnemers en officials. De totale bestedingen zijn bijna 240.000 euro.

Omdat de totale uitgaven in Apeldoorn vanuit TIG kleiner zijn dan de inkomsten is er sprake van een netto weglek effect (negatief saldo) van bijna 40.000 euro vanuit de organisatie van het evenement.

Inkomstenpost	Uit Apeldoorn
Regionale overheden	€ 153.600
Standhouders	€ 5.000
Kaartverkoop	€ 96.200
Overig	€ 22.000
Totaal	€ 276.800

Uitgavenpost	In Apeldoorn
Hotels	€ 57.000
Catering	€ 51.000
Communicatie	€ 36.000
Infrastructuur	€ 14.300
Overig	€ 78.900
Totaal	€ 237.200

Economische spin-off organisatie (schatting)	Apeldoorn
Inkomende geldstromen van buiten Apeldoorn	€ 276.800
Uitgaande geldstromen buiten Apeldoorn	€ 237.200
Netto Economische impact organisatie	-/- € 39.700

3.4 Economische impact deelnemers en media

Bestedingen van deelnemers en officials

De organisatie van het evenement nam voor alle deelnemers, hun begeleiders en officials de meeste uitgaven voor haar rekening. Het gaat dan onder meer om de overnachtingen en eten en drinken. Daarnaast deden zij wellicht wel aanvullende eigen uitgaven, maar voor het berekenen van economische impact van daarvan zijn onvoldoende gegevens beschikbaar. Deze uitgaven worden daarom opgenomen als een PM-post. TIG Sports gaat er vanuit dat het hier om een klein bedrag zou zijn gegaan.

Bestedingen vanuit de media

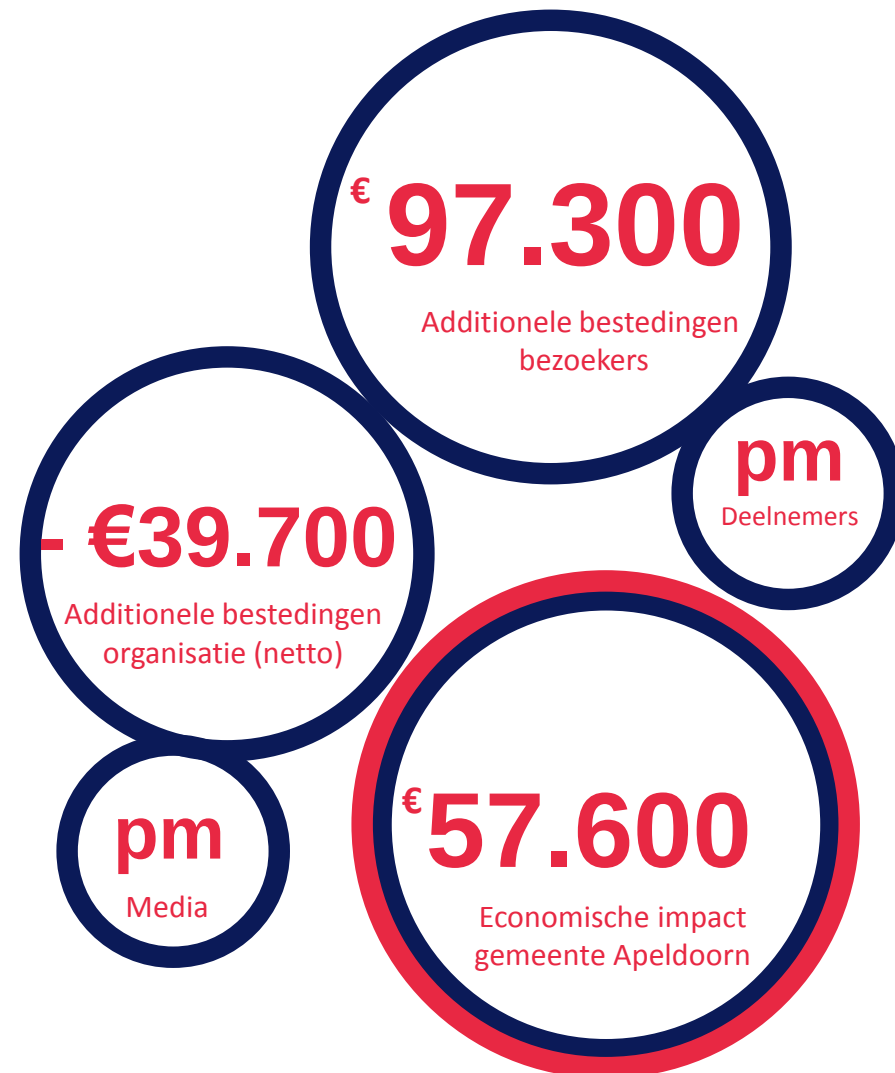
Voor het berekenen van economische impact vanuit de media zijn geen gegevens beschikbaar. Hoeveel afgevaardigden van mediaorganisaties er zijn geweest, of ze van buiten de gemeente Apeldoorn komen en wat ze hebben uitgegeven is onbekend. Bij de berekening van de totale economische impact zijn de additionele bestedingen van de media opgenomen als een PM-post.

3.5 Economische impact conclusie

Economische impact voor Apeldoorn 57.600 euro.

De economische impact van de WK Beachvolleybal 2015 voor de gemeente Apeldoorn bedraagt € 57.600. Er is een positieve impact van een kleine ton vanuit de bezoekers. Daar staat een negatieve netto impact voor de organisatie van het evenement tegenover van bijna 40.000 euro. Hierbij zit ook grotendeels de impact van deelnemers in de vorm van overnachtingen en eten en drinken, die door de organisatie volledig werd verzorgd en grotendeels door Apeldoornse ondernemers werd verzorgd. De eigen bestedingen van deelnemers en die van de media zijn op basis van de beschikbare gegevens niet te schatten, maar aangenomen mag worden dat deze bescheiden zal zijn geweest. Ze zijn in de figuur hiernaast opgenomen als een p.m.-post.

Raming & realisatie economische impact vergeleken

Een jaar voordat het WK Beachvolleybal plaatshad heeft de HAN in opdracht van de gemeente Apeldoorn een raming gemaakt van de economische impact. Deze raming is gedaan aan de hand van de toen bestaande kennis over vergelijkbare evenementen. De afbakening voor de raming wijkt op één punt af van de analyse die hiervoor is gepresenteerd. Er is bij de raming namelijk (op verzoek van de gemeente) niet alleen gekeken naar de bezoekers van het evenement, maar naar de bezoekers van de binnenstad. Daarbij is de aanname gemaakt dat er voor elke tweede betalende bezoeker van de WK ook één extra bezoeker naar de binnenstad van Apeldoorn zou komen om de sfeer te proeven en het evenement op de grote schermen te bekijken ('aanzuigfactor' in de tabel hiernaast).

In de tabel hiernaast zijn de uitkomsten van de raming en de realisatie ten aanzien van de economische impact van bezoekers weergegeven. Te zien is dat er aanzienlijk minder dagbezoeken zijn geweest dan geraamd. Dit komt deels omdat er ook veel klassen met kinderen (geen uitgaven; dus buiten de EI analyse) op het evenement waren, waar bij de raming is uitgegaan van grotendeels gevulde tribunes met betalende, volwassen bezoekers. Daarnaast waren er meer mensen die meerdere sessies op één dag bezochten dan geraamd, waardoor er minder dagbezoeken zijn bij een gelijk aantal verkochte kaarten. Ook is het aandeel buitenlanders en vooral verblijfsbezoekers en bezoekers die additioneel in Apeldoorn waren sterk achtergebleven bij de verwachtingen. Daar komt nog bij dat ook de gemiddelde bestedingen een stuk lager waren dan verwacht, waardoor de gehele economische impact van bezoekers maar een zesde was van de geraamde kleine zes ton.

	Raming	Realisatie
Dagbezoeken	22.000	12.809
Apeldoorn	50%	55%
NL elders	42%	39%
Buitenland	8%	6%
Verblijfsbezoek	13%	4%
Eëndagbezoek	87%	96%
Additionele verblijfbezoeken	77%	50%
Additionele eendagbezoeken	58%	28%
Aanzuigfactor	1,5	n.v.t.
Add. verblijfbezoeken	2250	280
Add. dagbezoeken	11090	3400
dagbestedingen verblijf	€ 58,44	€ 28,68
dagbestedingen 1dagbez.	€ 30,51	€ 23,13
Totale additionele dagbestedingen	€ 470.000	€ 86.600
Add. overnachtingen	2250	494
Overnachtingskosten p.p.p.n.	€ 42,67	€ 9,35
Overnachtingbestedingen	€ 96.000	€ 4.600
Dagbestedingen door langer verblijf	€ 30.000	€ 6.100

Vanuit de organisatie (TIG Sports) is er ruim een ton meer in Apeldoorn besteed dan vooraf gedacht. Daar staat tegenover dat er door met name de gemeente en lokale bevolking (tickets, ook hogere prijzen dan bij de raming aangenomen) meer in het evenement is gestopt. Deze bestedingen gaan in de WESP-methodiek naar Amsterdam, waar de organisator gevestigd is. Indien de organisator gevestigd is in de regio van het evenement (in dit geval zou dat gemeente Apeldoorn zijn geweest) heeft dat een positief effect op de economische impact. Dan vloeien de genoemde investeringen en bestedingen dus niet (direct) de regio uit. De netto economische impact van de organisatie voor de regio Apeldoorn is dus niet 40.000 euro positief, zoals geraamd, maar negatief ter grootte van ongeveer hetzelfde bedrag.

In totaal komt de economische impact uit op een positief saldo van 57.600 euro. Dit is dus aanzienlijk kleiner dan van te voren geraamd. Belangrijkste verklaringen zijn daarvoor:

- minder bezoeken dan verwacht
- kleiner aandeel van de bezoekers was additioneel
- er waren maar heel beperkt verblijfsbezoekers, onder meer doordat veel buitenlandse bezoekers in andere speelsteden (vooral Amsterdam) verbleven
- er is nu sprake van een andere afbakening (geen aanzuigfactor)
- de gemiddelde dag- en overnachtingsbestedingen per bezoeker was aanzienlijk lager dan gedacht
- er is sprake van een netto wegleffect vanuit de organisatie.

Economische impact organisatie	Raming	Realisatie
Inkomende geldstromen van buiten Apeldoorn	€ 162.000	€ 276.800
Uitgaande geldstromen buiten gemeente Apeldoorn	€ 122.000	€ 237.200
Netto Economische impact organisatie	€ 40.000	-/- € 39.700

Categorie	Raming	Realisatie
Bezoekers	€ 596.000	€ 97.300
Deelnemers/teams	€ 25.000	PM
Media	€ 7.000	PM
Organisatie	€ 40.000	-€ 39.700
Economische impact	€ 668.000	€ 57.600

4.1 Verantwoording methodologie

De WK Beachvolleybal in Apeldoorn is geëvalueerd volgens gestandaardiseerde methoden, welke landelijk zijn vastgesteld in de Werkgroep Evaluatie Sportevenementen (WESP). Alhoewel alle sportevenementen van elkaar verschillen zullen de uitkomsten van de onderzoeken wel goed vergelijkbaar zijn. In WESP werken wetenschappers en onderzoekers van acht Hogescholen en enkele andere maatschappelijke en onderzoeksorganisaties, zoals NOC*NSF, het Mulier Instituut en het CBS, samen om standaardrichtlijnen te ontwerpen om de sociale, economische en promotionele impact van (sport)evenementen te meten. Doel van de WESP is om samen te komen tot uniforme standaarden, om zo onderzoek vergelijkbaar te maken en op een hoog niveau te krijgen en houden.

Begripsbepaling en afbakening

Bij een sportevenementen zijn verschillende 'economische effecten' te onderscheiden: gekochte toegangskaartjes door toeschouwers, overnachtingen door buitenlandse deelnemers, uitgaven en inkomsten van de organisatie, enzovoorts. In zekere zin zijn dit allemaal 'economische effecten': ze zijn een gevolg van het sportevenement voor de economie. De centrale vraag is: welke effecten zijn echt additioneel en zijn niet het gevolg van een verschuiving van de 'binnenlandse', of in dit geval 'binnengemeentelijke' vraag?

Het begrip economische impact behoeft enige toelichting. De economische impact van een sportevenement wordt gedefinieerd als de extra bestedingen die door dit evenement veroorzaakt worden in een bepaalde afgebakende omgeving van het evenement, in dit geval de gemeente Apeldoorn. Er is gekozen voor deze afbakening omdat de gemeente Apeldoorn, die het evenement financieel ondersteunt, door middel van een WESP-evaluatie wil weten wat de economische impact is voor de gemeente.

Het onderzoek voor de economische impact van een sportevenement richt zich in principe op de additionele uitgaven in, in dit geval, Apeldoorn van de volgende vier actoren rondom het evenement:

Toeschouwers

Deelnemers

Media

Organisatie

Bij de bepaling van de economische impact vanuit de organisatie wordt gekeken naar de inkomsten en uitgaven van de organisatie die direct in de gemeente Apeldoorn worden gedaan. Er wordt nadrukkelijk niet gekeken naar de inkomsten van uitgaven van de derden (personen of organisaties) waarvan de organisatie inkomsten ontvangt of aan wie het uitgaven doet.

Ter verduidelijking een voorbeeld. Als de organisator van het evenement een cateraar uit de regio (in dit geval gemeente Apeldoorn) haalt, worden deze uitgaven volledig binnen de regio gerekend. In werkelijkheid kan de cateraar juist grotendeels zijn kosten, zoals personeel, ingrediënten en materialen, buiten de regio maken. Omgekeerd kan de organisatie bijvoorbeeld voor de opbouw van het evenement een bedrijf van buiten de regio inhuren. In dat geval vallen voor deze analyse de uitgaven aan dit bedrijf volledig buiten de regio, ook al is het in werkelijkheid zo dat dit bedrijf juist allerlei uitgaven (zoals inhuur van personeel, overnachtingen en materialen) binnen de regio doet. Al deze indirecte effecten zijn zeker van belang voor de regionale economie, echter is het bijzonder lastig en zeer arbeidsintensief om zulke effecten in kaart te brengen. Dit valt daarom ook buiten de scope van dit onderzoek. Het is echter wel belangrijk dat de lezer zich van bovenstaande effecten bewust is.

richtlijnenhandboeken die door de WESP zijn vastgesteld, te weten de Richtlijnenhandboeken Economische Impact en Bezoekersprofiel (allebei versie 1.1). Deze handboeken zijn te downloaden via de website van de WESP: www.evenementenevaluatie.nl.

Onder de economische betekenis van een sportevenement wordt verstaan de economische impact, plus eventueel alle andere effecten die men als economisch kan betitelen (bijvoorbeeld promotie, schade e.d.). In tegenstelling tot de strenge definitie van het begrip 'de economische impact', is er geen specifieke afbakening voor de term 'de economische betekenis'.

Het doel van dit onderzoek is om een beeld te krijgen van het bezoekersprofiel en de economische impact van het evenement. Voor onderhavig onderzoek is gebruik gemaakt de

Wat zijn additionele bestedingen?

We beschouwen in principe alleen de bestedingen additioneel die aan twee voorwaarden voldoen:

1. Er is een oorzakelijk verband met de organisatie van het evenement. In de praktijk betekent dit dat alleen de bestedingen worden meegenomen van toeschouwers, deelnemers, organisatie en pers die speciaal voor het evenement naar Apeldoorn zijn gekomen. In dit onderzoek worden uitgaven van de bewoners van Apeldoorn als niet-additioneel gezien, omdat het aannemelijk is dat zij het geld dat zij aan of door het evenement besteedden anders ook in Apeldoorn zouden hebben uitgegeven. We gaan er derhalve vanuit dat indien het evenement op een andere locatie (wereldwijd) zou zijn gehouden, er geen Apeldoorners zijn die speciaal daarvoor naar deze andere locatie zouden zijn gereisd.
2. De uitgaven gerelateerd aan het sportevenement moeten niet worden 'teniet gedaan' door vermindering van de vraag in andere delen van de economie, met andere woorden als er sprake is van verschuiving van vraag. Een voorbeeld van verschuiving zijn subsidies van de lokale overheid: als het evenement niet had plaatsgevonden, waren deze uitgaven van de gemeente naar alle waarschijnlijkheid toch ook in de Apeldoornse economie terechtgekomen. In feite is dit dus een verschuiving van vraag binnen Apeldoorn. Deze uitgaven worden dus niet meegeteld als additioneel.

Hoe worden additionele bestedingen berekend?

De economische impact van toeschouwers wordt (in grote lijnen) bepaald door de vermenigvuldiging van het aantal additionele toeschouwers met de gemiddelde uitgaven per persoon van deze toeschouwers. Op vergelijkbare wijze wordt het aantal overnachtingen bepaald, aan de hand van gemiddelde verblijfsduur. Voor zowel het vaststellen van het aantal overnachtingen als voor het berekenen van de totale economische impact is het aantal bezoekers dus essentieel.

Personen van buiten de gemeente Apeldoorn die bij het evenement aanwezig worden als additioneel gezien indien zij zonder het evenement niet in de gemeente waren geweest. Hiervoor wordt in de vragenlijst de stelling voorgelegd: 'Als het evenement niet in Apeldoorn was geweest, dan was ik ook in gemeente Apeldoorn geweest'. Respondenten van buiten de gemeente Apeldoorn die hierop instemmend reageren rekenen we tot niet additionele bezoekers; de uitgaven die zij doen zouden zonder het evenement naar alle waarschijnlijkheid ook in Apeldoorn neerslaan. Alle andere bezoekers van buiten de gemeente zijn speciaal voor het evenement naar Apeldoorn gekomen en zij zijn, net als hun uitgaven, additioneel.

4.2 Hoe is de data verzameld?

Dataverzameling

Om tot de resultaten te komen is een vragenlijst onder de bezoekers een vragenlijst uitgezet door studenten van de HAN (face to face). De vragenlijst (zie bijlage 3) waren gericht op het bezoekersprofiel en de economische impact van het evenement en zijn opgesteld aan de hand van de richtlijnen van de WESP.

De vragenlijst is uitgezet op alle zes dagen van het evenement in Apeldoorn van 27 juni tot en met 2 juli 2015. Op elke dag van het evenement zijn er minimaal 100 enquêtes afgenomen. In totaal zijn 645 enquêtes afgenomen die van voldoende kwaliteit waren voor het onderzoek. Hiervan waren er 583 die betrekking hadden op de bezoekers. Andere geïnterviewden waren onder meer deelnemers of begeleiders daarvan, personen van de media en een categorie 'overig'.

Representativiteit van het onderzoek

De dataverzameling heeft in totaal 583 bezoekersenquêtes opgeleverd. De richtlijnen van de WESP schrijven voor dat onder populaties met een omvang met meer dan 5000 personen er minimaal 385 enquêtes gehouden moeten worden om een voldoende betrouwbaar beeld te geven van het evenement. Betrouwbaar betekent in dit geval dat met 95% zekerheid kan worden gezegd dat de werkelijkheid binnen een marge van +5%

tot -5% van de uitkomsten van het onderzoek vallen. Het kritische aantal van 385 is dus gehaald voor wat betreft de bezoekers.

We kunnen concluderen dat de steekproef een betrouwbaar beeld geeft van het evenement. Dit geldt in veel mindere mate voor deelpopulaties binnen het onderzoek, bijvoorbeeld over toeschouwers met een gegeven herkomst. Het aantal geënquêteerden hiervoor is kleiner, waardoor de betrouwbaarheid van de (deel-) uitkomst ook afneemt. Immers, als er 100 personen binnen een groep van 1000 worden ondervraagd is de kans op een representatief beeld veel groter dan wanneer 1 persoon uit een populatie van 10 geïnterviewd wordt. De lezer dient dus, net als de onderzoeker, voorzichtig om te gaan met resultaten die betrekking hebben op een deel van de populatie.

Bij dit onderzoek is er grotendeels gebruik gemaakt van een weging van bezoekers naar het aantal dagen dat hij of zij op het evenement aanwezig was. Personen die één dag aanwezig waren hebben een kleinere kans om in de steekproef te zitten dan personen die meerdere dagen komen. Hier hebben we zoveel mogelijk rekening mee proberen te houden en daarom zijn de respondenten (afgezien van paragraaf 2.7) gewogen met een factor. Respondenten kregen een lagere wegingsfactor naar mate de bezoeker meer dagen aanwezig was.

4.3 Peer-review

De peer-review is een standaardcontrole die deel uitmaakt van de richtlijnen van de WESP. Deze wordt uitgevoerd door een vertegenwoordiger van WESP. In dit geval zal Rik Burger van de Kirco Company de peer-review voor zijn rekening genomen. De heer Burger is nauw bij de WESP betrokken, evenals bij de ontwikkeling van de richtlijnen. De peer-review zal plaatsvinden na het afronden van de rapportage. Daarbij zullen de gevolgde procedures, de enquêtes, de dataverwerking en de dataset zelf nauwkeurig gecontroleerd worden. Uiteraard worden ook de navolgende resultaten door de peer-reviewer getoetst.

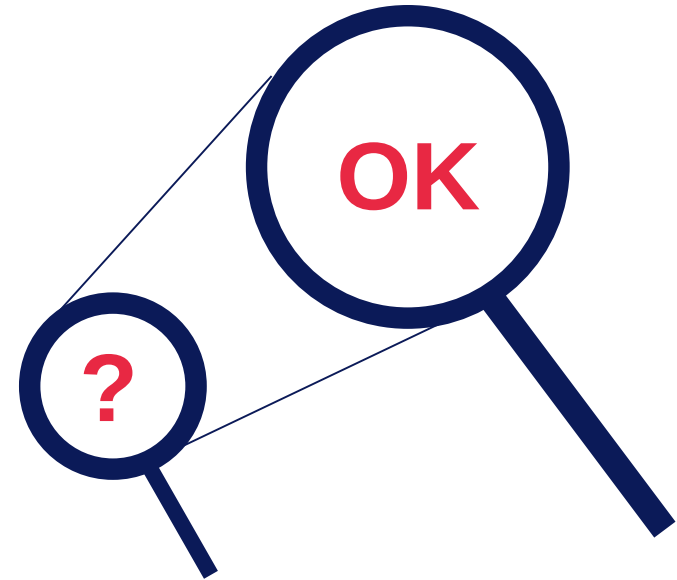
De evaluatie is uitgevoerd conform het Richtlijnenhandboek

*** Economische Impact***

Versie 1.0 (5 oktober 2010)

De peer review is uitgevoerd door Rik Burger – Kirco Company

4.4 Vragenlijst bezoekers

1. In welke hoedanigheid bezoekt u het evenement?
2. Hoe heeft u voor vandaag uw toegangsbewijs verkregen?
3. Wat voor kaartje heeft u?
4. Woont u in Nederland?
5. Wat zijn de vier cijfers van uw postcode?
6. Uit welk land komt u?
7. Als dit evenement niet had plaatsgevonden in Nederland, was u vandaag toch in Nederland geweest?
8. Als dit evenement niet had plaatsgevonden in deze gemeente, was ik vandaag toch in deze gemeente geweest?
9. Bent u langer in deze gemeente gebleven door dit event?
10. Bent u lid van een volleybalvereniging (geweest), of één van uw gezinsleden?
11. In welk gezelschap bent u hier?
12. Hoeveel kinderen t/m 16 jaar zijn er in uw gezelschap?
13. Uit hoeveel personen bestaat uw gezelschap?
14. Overnacht(te) u tijdens het evenement ergens anders dan op uw vaste woonadres?
15. Aantal overnachtingen in de gemeente Apeldoorn
16. In welk type accommodatie overnacht u?
17. Wat is de prijs van 1 overnachting?
18. Op hoeveel personen heeft deze prijs betrekking?
19. Hoe wist u van dit evenement (meerdere keuzes)?
20. Welke beschrijvingen zijn van toepassing op het WK Beachvolleybal?
21. Weet u dat van 26 sept. t/m 4 okt. Apeldoorn speelstad is van EK Volleybal voor dames?
22. Gaat u dit EK Dames in Apeldoorn ook bezoeken?
23. Bezoekt u naast het WK Beachvolleybal nog andere evenementen of attracties in Apeldoorn?
24. Welke dagen van het WK Beachvolleybal heeft u bezocht of gaat u bezoeken?
25. Welke speelsteden heeft u bezocht of gaat u nog bezoeken tijdens het WK Beachvolleybal?
26. Wat is vandaag op u van toepassing?
27. Voor hoeveel personen (inclusief uzelf) doet u uitgaven?
28. Uitgaven aan merchandising/souvenirs
29. Eten en drinken (op locatie en/of in deze gemeente)
30. Openbaar vervoer in deze gemeente
31. Parkeergeld in deze gemeente
32. Winkelen in deze gemeente
33. Overig in deze gemeente
34. Respondent weet alleen totale uitgaven voor vandaag
35. Welk cijfer (1-10) zou u dit evenement geven?
36. Met welk vervoermiddel heeft u vandaag de langste afstand naar deze locatie afgelegd?
37. Wat is uw geboortjaar?
38. Wat is uw hoogst voltooide opleiding?
39. Geslacht (zonder te vragen)